

Preek over Efeziërs 4:1-6

- Schildwolde, 19 juni 2022
- Kees van Dusseldorp
- bevestiging ambtsdragers
- bediening doop

thema: Eén doop, één kerk

liturgie:

votum en groet

Psalm 100

wetslezing

Zingen: Gelukkig al wie arm (beurtzang)

doopformulier 2

Lied 348:1,2,3

bediening doop

Lied 348:6,7,8 (met aanpassing)

opdracht

Lied 348:9

gebed

lezen: Efeziërs 4:1-16

kindermoment (groep 4,5,6)

Opwekking 194 U maakt ons één

preek

Lied 969 In Christus is noch west noch oost

formulier bevestiging ambtsdragers

Psalm 134:1 (DNP)

bevestiging

Psalm 134:2 (DNP)

opdracht

Psalm 134:2 (DNP) – alleen ambtsdragers

Lied 972:5,10 Hoe goed, o Heer (melodie Psalm 134) – allen

gebed

collecte

Gezang 246:3 Nu bidden wij met ootmoed en ontzag

zegen

Gemeente van onze Heer,

Welk cijfer zou je geven voor de eenheid binnen onze gemeente?

...

Wie geeft een onvoldoende? Een voldoende (6-je)? Hoger?

Best lastig natuurlijk, zo'n cijfer. Het is de vraag waar je op let. Waarin zijn we eensgezind, waarin zijn we verdeeld? Waarin zoeken we elkaar op, waarin trekken we ons niets van elkaar aan? Wat delen we met elkaar, en waarover zouden we gemakkelijk ruzie kunnen krijgen? Waar meet je zo'n cijfer aan af? Als er meningsverschillen zijn, is er dan geen eenheid? Als je vaak andere kerkdiensten bekijkt, ben je dan niet genoeg verbonden aan deze gemeente? Het cijfer dat je gegeven hebt, wat wil je ermee uitdrukken? Dat is eigenlijk belangrijker dan het cijfer zelf.

Als ik zo'n vraag om een cijfer aan jongeren stel, dan krijg ik altijd als reactie terug: 'En wat voor cijfer zou u zelf geven?' Terecht natuurlijk. Daar heb ik over nagedacht. Ik zou twee cijfers geven.

Een acht voor verbondenheid. Het meeleven met elkaar. De wens om elkaar vast te houden. De betrokkenheid bij de kerk en de kerkdiensten. Mooi om te zien!

En een vijf voor gezamenlijk geloven. Omdat we niet gemakkelijk delen wat er in ons hart leeft of het gesprek uit de weg gaan. Omdat we soms een snel oordeel hebben over iemand die het geloof anders invult. Of ons distantiëren van het beleid, negatief praten over een deel van de gemeente of schamperen op ontwikkelingen in het kerkverband.

Spannend om daar iets over te zeggen? Dat vind ik wel. Omdat jij er misschien anders over denkt. Andere ervaringen hebt. Of het anders inschat. Misschien ben je het niet met mij eens. Tegelijk zeg ik het wel, om je te laten voelen dat verschil van mening niet een scheur door de eenheid betekent. Voor verbondenheid in geloof. Het is geen probleem dat we verschillen kennen in hoe we ons christen-zijn vormgeven. Soms grote verschillen. Of dat we kritisch zijn op elkaar en daar pittig over kunnen discussiëren. Best lastig soms, zeker. Maar het zijn geen dingen die de eenheid kapot maken. Ze kunnen soms zelfs helpen om de eenheid te verdiepen. Paulus, die zo'n groot punt maakt van de eenheid van de kerk, kan heel veel verschil binnen de gemeente verdragen en kan soms heel scherp zijn in zijn kritiek. Maar hij gaat het gesprek altijd aan binnen de verbondenheid in het geloof. Binnen de eenheid die in Christus gegeven is.

Goed, het gaat over de eenheid van de kerk dus vanmorgen. Een spannend onderwerp in een tijd waarin er ik weet niet hoeveel kerken in Nederland zijn. En waarin binnen veel kerken spanningen bestaan die tot een breuk kunnen leiden. Hoezo eenheid?

In een tijd waarin de diversiteit binnen de gemeente toeneemt. In wat iemand gelooft en in hoe iemand dat in praktijk brengt. Hoe kijk je aan tegen het werk van de Heilige Geest? Hoe vul jij je zondag in? Wat vind jij belangrijk voor de kerkdiensten? Wat voor dominee moet hier komen? Hoezo eenheid?

In een tijd waarin de tegenstellingen toenemen, zowel in de samenleving als in de kerk. Er wordt slecht geluisterd en doorgevraagd, het commentaar is snel gegeven, de mensen geframed, gelabeld en weggezet. Hoezo eenheid?

**

En toch wil ik het erover hebben. Moet ik het erover hebben. Omdat het voor Paulus zo'n

belangrijk punt is. In elke brief die we van hem hebben, hamert hij op eenheid, eensgezindheid, elkaar verdragen, dienen en liefhebben.

Zo ook in de brief aan de Efeziërs. Met het begin van hoofdstuk 4 gaat Paulus over naar de aansporingen, naar de toepassing zeg maar, over de praktijk van het nieuwe leven dat je in Jezus Christus ontvangt. 'Ik die gevangen zit omwille van de Heer, roep jullie met klem op tot een levenswandel die past bij jullie roeping.' En dan volgen er verschillende aansporingen. Als het gaat over taalgebruik, over alcoholmisbruik, over seksuele zonden, over hebzucht, over verhouding tussen mannen en vrouwen, over arbeidsverhouding. Maar het eerste waar hij de gemeente op aanspreekt, is op hun eensgezindheid. Maak er werk van om de eenheid te bewaren. Om binnen de eenheid je eigen plek te vinden en je bijdrage aan het geheel te leveren. 'Gebruik de samenbindende kracht van de vrede.'

Het is het eerste waarin het nieuwe leven blijkt. Dat je niet meer voor jezelf gaat, maar dat je elkaar aanvaardt, elkaar liefde bewijst en elkaar meeneemt. Dat je samenwerkt in de opbouw van de gemeente, dat je van elkaar leert over het werk van God, dat je je samen inzet om het goede te doen voor iedereen. De genade van God heeft je veranderd. Je hoeft niet meer voor je eigen positie te vechten. Je hoeft niet meer je eigen leven te dragen. Je bent door de Heer ontvangen en gered. Kijk naar de doop van Juda! Dat is de vrede die Paulus bedoelt. De vrede met God. Die een samenbindende kracht heeft. Je ontvangt in Gods genade voor jou de vrijheid om je aan een ander te verbinden. Je leert door Gods liefde voor jou de liefde voor een ander. Wil je ergens aan merken dat Gods genade werkt? Let er dan op hoe mensen een nieuwe gemeenschap vormen. Niet alleen omdat ze ergens bij willen horen. Maar omdat ze elkaar en de Heer willen dienen.

Blijkbaar staat de eenheid van de kerk onder druk. En als dit punt in alle brieven terugkomt, trek ik de conclusie dat het niet alleen in Efeze een ding is, maar blijkbaar een structureel probleem is dat in alle kerken aan de orde is. We geloven dat de gemeente één is in het geloof in Jezus Christus. Maar hoe we die eenheid bewaren, uitwerken en beleven, vraagt voortdurend aandacht.

**

Hoe dat kan? Waarom lukt het ons zo slecht om de eensgezindheid te bewaren? Waarom ontwikkelen verschillen zich gemakkelijk tot ruzies, leidt diversiteit snel tot wantrouwen en dreigt steeds groepsvorming en tweedracht? Misschien kan het recept van Paulus ons daar licht op geven. Hij wijst op je eigen levenshouding. Hij zet je dus voor de spiegel. Als jij verzeild bent geraakt in een ruzie, als je merkt dat er een breuk dreigt, kijk dan eerst naar jezelf. Wat is jouw aandeel?

'Wees steeds bescheiden, zachtmoedig en geduldig, en verdraag elkaar uit liefde', schrijft de apostel.

Nu hoor ik sommige mensen al zuchten. Weer zulke softe woorden! Maar soms moet je beslissingen nemen, keuzes maken, duidelijk zijn. Je kunt niet iedereen te vriend houden. Met pappen en nathouden worden problemen alleen maar groter. Zachte heelmeeesters...

Stop! Vind je Paulus iemand van het pappen en nathouden? Van het iedereen te vriend houden? Dat was hij allesbehalve. En toch is dit zijn eerste aansporing. Die hij met klem de mensen op het hart bindt. Want echt: daar valt de beslissing! In zijn optiek – en dat is

wijsheid van God voor ons – ontstaan ruzies en conflicten doordat mensen zichzelf te belangrijk vinden. Als je ervan zucht van de oproep tot bescheidenheid, wat zit daar dan achter? De woorden die Paulus kiest, zijn niet zomaar gekozen. Zal ik ze wat inhoud geven?

Bescheidenheid. Dat woord heeft te maken met besef van je kleinheid tegenover God. Ken je beperktheid in wijsheid, in overzicht. Je bent maar een mens. Dat houdt je nederig. Zachtmoedigheid. Dat betekent: laat jezelf niet gelden. Wees niet hard, maar geef ruimte aan een ander. Jij hoeft jezelf niet te bewijzen: voor God ben je waardevol. Geduld. Het hoeft meestal niet vandaag klaar of perfect. Ook al weet jij de beste oplossing en zie je de beste route, soms ontstaat in de loop van de tijd een betere weg, al was het maar omdat je die dan met elkaar gaat. Verdraagzaamheid. Als je onrecht ervaart, vlieg niet direct op. Als iemand onhebbelijk tegen je doet, word niet meteen boos. Als je het niet eens bent, laat een ander niet vallen.

Paulus begint heel persoonlijk. De eenheid van de gemeente ontstaat als gemeenteleden de eensgezindheid zoeken. Dat gebeurt alleen als je je bekeert tot Jezus Christus. Als je je egoïsme verliest in zijn genade. Als je je recht van de Heer verwacht. Als je met zijn ogen naar je naaste kijkt. Als je niet je eigen wil en wens doordrijft, maar de wil en wens van de Heer zoekt. In Efeze was de verscheidenheid groot. Gemeenteleden hadden totaal verschillende achtergronden en tradities. Maar ze lieten die achter bij het kruis en leerden met vallen en opstaan een nieuwe gemeenschap te vormen. Menselijk gezien een onmogelijke uitdaging. Maar wie vrede met God heeft gekregen, die merkt dat die vrede inderdaad een samenbindende kracht heeft.

Wees daarom niet verbaasd dat een ouderling of een diaken persoonlijk vraagt hoe het met jouw vrede met God is. Hoe is het met je liefde voor de Heer? Als je moppert op de gemeente, teleurgesteld bent in mensen of beleid, of je afzijdig houdt van de gemeente. Je hebt er ongetwijfeld goede redenen voor. Want we geven elkaar genoeg redenen om teleurgesteld te zijn en af te haken. Tegelijk heeft bij de Heer wat mensen doen niet het laatste woord. Maar wat de Heer doet en hoe ik mij daardoor laat leiden.

**

De eenheid van de kerk is geen klein thema voor mensen die nog wat tijd over hebben om zich voor de gemeente in te zetten. Paulus zet zeven uitroeptekens achter zijn oproep om de eenheid te bewaren. Eén lichaam, één Geest, één hoop, één Heer, één geloof, één doop en één Vader. Dat zijn de pijlers onder de eenheid van de gemeente. Dat is wat we met elkaar delen.

Daarom zijn dit ook zeven bronnen om de eenheid weer te zoeken als die onder druk staat. Het helpt om – als je midden in een discussie of een proces zit – even uit te zoomen en deze grote thema's erbij te pakken.

Bijvoorbeeld als je in een gesprek echt een totaal andere kijk op liedkeuze tegenkomt. Zijn we niet één lichaam? We hebben elkaar nodig, juist in onze verscheidenheid. Zoals een lichaam bestaat uit verschillende lichaamsdelen, organen en verbindingen en toch samen één geheel vormt. O ja, dat is ook zo. Ik wil leren om diversiteit als verrijking te zien. Ik wil in jou ontdekken wat Gods genade in jou doet en welke wijsheid jij van Gods Geest krijgt. Vertel eens: hoe zie jij dat? Waar ligt je zorg, waar ligt je verlangen? Zal ik jou vertellen hoe ik erin sta? Om samen de Heer te dienen.

In dit rijtje van zeven bronnen staat ook de doop. Ook de doop is een bron voor de eenheid van de kerk. Er is één doop. Als teken van de redding door Jezus Christus, van een plek in Gods volk, van een nieuw leven door de Geest. Het doopvont hier staat nog open. Juda is zojuist gedoopt. Hij hoort erbij. Zoals jij erbij hoort. En iedereen die hier is. Als je je dat voor ogen houdt, geeft dat een boost aan de eensgezindheid. Als God zich niet te groot voelt om zich aan jou te verbinden, hoe zou ik jou dan op afstand houden? Als jij – net als ik – gedoopt bent en – net als ik – hulp nodig hebt om Christus beter te leren kennen en de leiding van zijn Geest te zoeken, hoe zouden wij elkaar daarbij dan niet helpen? We hebben dezelfde doop ondergaan. Die ons een plek in de gemeente geeft. En ons verbindt aan Vader, Zoon en Heilige Geest. Die ons laat delen in de genade van de vergeving. Die éne doop kan ons helpen om elkaar weer te zoeken. Vergevingsgezind waar dat nodig is. Schuld bewust waar dingen fout gegaan zijn. In openheid naar Gods werk toe. Het heeft wel iets, dat in deze dienst bevestiging van ambtsdragers en doopsbediening allebei een plek hebben. Eén doop – één kerk.

**

Eenheid van de kerk? Maar dat mag toch niet ten koste gaan van de waarheid? Soms moet ik toch de waarheid zeggen? Aan sommige praktijken moet ik toch niet willen meedoen? Voor sommige meningen mag ik toch geen verantwoordelijkheid dragen?

Weet je, het is een bekende reactie als het gaat over eenheid in de kerk. Zijn er geen grenzen? Moet er soms niet een lijn getrokken worden? Je kunt toch niet alles toelaten? Net als de reacties: En als mij nu echt onrecht is aangedaan? Of ik me hier helemaal niet thuisvoel?

Ik heb daar geen recept voor. Ik weet wel dat Paulus de discussie niet uit de weg gaat en een duidelijke streep trekt tegen zonden en zondig gedrag. Maar ik lees ook dat egoïsme, tweedracht en liefdeloos gedrag bovenaan in zijn lijst van zonden staan. Nergens in de Bijbel wordt zo krachtig de oproep gedaan om de geestelijke eenheid van de kerk te bewaren met de samenbindende kracht van de vrede met God, als hier in Efeziërs 4, de laatste gemeentebrief die Paulus vanuit de gevangenis in Rome schrijft. Voor hem is dit de eerste toepassing van het evangelie. In de kerk blijkt of je christen bent. In de manier waarop we met elkaar omgaan. In de manier waarop we de gegeven eenheid inhoud geven. Waarop we verder bouwen op het fundament van de doop, die ons aan elkaar verbindt en ons eraan herinnert dat we op hetzelfde niveau staan.

Misschien is een cijfer voor de eenheid van de gemeente nog niet eens zo belangrijk. Kun je ook een cijfer geven voor je inspanning om die eenheid te vinden, te bewaren en te versterken? Dat is immers de oproep van de aposter: 'Span je in om door de samenbindende kracht van de vrede de eenheid te bewaren'. Voor de houding waarmee je dat doet. Vechtend met jezelf om bescheiden, zachtmoedig, geduldig en verdraagzaam te blijven. En zo te leven die past bij de roeping die je hebt ontvangen. Tot eer van de 'éne God en Vader van allen, die boven allen, door allen en in allen is'.

Amen